

מדיניות חדשה בצה"ל: חיילים לא יופללו על שימוש חד-פעמי בסמים קלים

מדיניות אכיפה חדשה בצה"ל מקלה על חיילים שעישנו סמים קלים באופן חד-פעמי מחוץ ליחידתם. בהתאם למתווה החדש, חיילים שייתפסו עם סמים קלים מחוץ לצבא יידרשו לתקופת מבחן שבסיומה לא יועמדו לדין צבאי והרישום הפלילי נגדם יימחק. בין התנאים הנדרשים מאותם חיילים יהיו מתן דגימות שתן, הימנעות מביצוע עבירות נוספות, השלמת שירות תקין ועוד. עו"ד אסף דוק מסביר אודות המדיניות החדשה של צה"ל בכל הקשור לשימוש בסמים קלים.

שימוש בסמים קלים הינה תופעה רווחת בקרב צעירים רבים בישראל שנמצאים לפני שירותם הצבאי, במהלכו ואף לאחריו. המערכת הצבאית מחמירה הרבה יותר מאשר זו האזרחית בנוגע לעבירות אלו בשל הדרישה מהחיילים להיות אחראיים ובכוננות מתמדת לאור המצב הביטחוני במדינה. חשוב לדעת כי הרשעה בעבירת סמים בצבא גוררת רישום פלילי באזרחות ומכתימה את עתידו של החייל הצעיר. לאור קריאות הלגליזציה, לאחרונה מתקיימת בצה"ל מדיניות מקלה באשר לשימוש בסמים קלים במידה והדבר אירע מחוץ לבסיס הצבאי ובאופן חד-פעמי.

האם יש הבדל במדיניות האכיפה בעבירות סמים בין המערכת הצבאית לאזרחית?

המערכת הצבאית מחמירה הרבה יותר בכל הנוגע לשימוש בסמים מאשר זו האזרחית. צה"ל דורש מחייליו להיות בכשירות מתמדת, בכוננות, נותן להם נשק ורואה בהם אנשים אחראיים. חיילי צה"ל נחשפים למידע חשוב ורגיש ניתן להם מעמד משמעותי לאור המצב הביטחוני בארץ. לכן מצופה מהם לעמוד בסטנדרטים גבוהים של התנהגות ועקב כך חשופים לאכיפה פלילית ומשמעתית מוגברת יותר מאשר כלל אזרחי המדינה.

מה הדין על שימוש בסמים בצבא?

החוק בישראל יוצר הבחנה בין שימוש והחזקת סמים לצריכה עצמית, לבין פעולות שאינן מיועדות לצריכה עצמית, וזאת בהתאם לכמות החומר שנמצא ברשות הנאשם. ההבדל בא לידי ביטוי בעיקר בחומרת הענישה על העבירה, אשר במקרה של שימוש עצמי מגיעה עד **3 שנות מאסר**, ואילו התנהלות שאינה עומדת בהגדרה זו, כדוגמת **סחר בסמים**, או אפילו החזקה של סם לצריכה עצמית אך מעבר לכמות המנויה בחוק - עלולים להוביל לעונש של עד **20 שנות מאסר**.

דעו כי אין הבחנה בין סמים קלים לסמים קשים מבחינת החוק. רף הענישה תלוי בכמות הסם שנתפסה, בנסיבות המקרה, בסוג העבירה ובנתוני האישיים של החייל הנאשם.

ענישה צבאית בגין שימוש בסמים במהלך השירות עשויה להיות מחמירה ולגרור סנקציות נוספות מלבד מאסר כמו הדחת החייל מיחידות יוקרתיות, הורדה בדרגה, שלילת הסיווג הביטחוני, שלילת הרישיון הצבאי ועוד. יש לזכור כי שימוש בסמים במהלך חופשה מהשירות נחשבת גם היא לעבירה וגם עבירה שנעברה בידי חייל מילואים פעיל בחופשה שנמצא תחת צו.

מה צפוי לחייל שייחשד בשימוש בסמים?

חייל הנחשד בעבירות סמים ייחקר במצ"ח (משטרה צבאית חוקרת) ולרוב ישהה במעצר עד תום ההליכים המשפטיים בעניינו.

למפקדיו הישירים של החייל החשוד אין השפעה בעניין החקירה והם מחויבים לדווח למצ"ח במידה ומתעורר חשד בדבר העבירה. כמו כן יחידתו של החייל החשוד בעבירת סמים מחויבת לאסור עליו נהיגה ברכב צבאי ולרוב, באם יורשע, ישלל רישונו הצבאי.

מהי הגישה שהייתה נהוגה בצה"ל עד היום לגבי עבירות סמים?

עד העת האחרונה צה"ל נקט בגישה מחמירה ביותר בכל הנוגע לעבירות סמים כשהטענה היא כי הדבר מהווה סכנה לאומית. צה"ל לא הבחין בין חייל שנתפס לראשונה לבין משתמש קבוע ונהג להעמיד לדין את שניהם תוך שהוא מתייחס לדבר במלוא החומרה. לרוב, הענישה לא הסתיימה במאסר בלבד ולוותה לא פעם בהדחה מתפקיד, בהורדת דרגה, שחרור מהצבא בעילה של התנהגות חמורה ורעה, ביטול הסיווג הביטחוני ועוד כשהללו עשויים לפגוע בעתידו של החייל. חשוב לציין כי הרשעה בצבא גוררת רישום פלילי באזרחות, כך שהדבר עשוי לחבל באופן משמעותי בעתידו של הפרט.

מהי המדיניות החדשה של צה"ל בכל הקשור לשימוש בסמים קלים?

לאחר עבודת מטה ממושכת החליטו בצה"ל לשנות את מדיניות האכיפה ולהקל על חיילים שעישנו סמים קלים באופן חד-פעמי **מחוץ ליחידתם**. עד היום, חיילים הועמדו לדין גם בעבירות סמים קלות ושימושים חד-פעמיים או ספורים בנסיבות אזרחיות. על-פי המדיניות החדשה של צה"ל, חייל שיתפס צורך סמים קלים באופן חד פעמי מחוץ לבסיס הצבאי יידרש לעמוד במספר תנאים על מנת שהתיק נגדו ייסגר ללא העמדה לדין. ואלו הם התנאים העיקריים:

1. התחייבות לעבור בדיקות שתן תקופתיות בתנאי שהתוצאות ייצאו נקיות ללא שרידי סמים.
2. התחייבות לא לעבור עבירות נוספות.
3. השלמת שירות צבאי תקין.

ניכר כי השינוי באכיפה מקל עם החיילים אך צריך לזכור כי הדבר נוגע רק לשימוש בסמים קלים בפעם הראשונה ומחוץ לבסיס הצבאי. למרות השינוי במדיניות, חייל שיתפס משתמש בסמים בתוך הבסיס יעמוד לדין וייענש בחומרה.

זמנת לחקירת מצ"ח או הוגש נגדך כתב אישום בגין שימוש בסמים בצבא?

במידה ונתפסת משתמש בסמים במהלך שירותך הצבאי כדאי שתיעזר בעורך דין צבאי שיפעל למען שחרורך וימנע את הרשעתך וחבלה בעתידך. למרות השינויים המקלים בעבירות סמים בצבא, היועצות משפטית מקצועית חשובה אף במידה ונתפסת בפעם הראשונה מחוץ לבסיס צה"ל. עורך דין מנוסה יציג את גרסתך באופן מיטבי ואמין ויפעל למען סגירת התיק נגדך.

נוכח חשיבותה הרבה של החקירה במצ"ח ונוכח ההשלכות מרחיקות הלכת שעשויות להיות לה על המשך ניהול ההליך הפלילי נגדך, חשוב שתיוועץ עם עו"ד צבאי טרם החקירה. דע - כי התייעצות משפטית עוד בטרם הגעתך לחקירת מצ"ח עדיפה על פני יעוץ בדיעבד ותיקון טעויות שנעשו במהלך החקירה. במידה והסתבכת בביצוע מעשה העשוי לגבש נגדך חקירה פלילית במצ"ח באפשרותך ליצור עימנו קשר בכל שעה בטלפון **052-6885006** או באמצעות הטופס המקוון באתר. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדך. סודיות מלאה מובטחת.